

Yleiskaava 2020

-YK0048

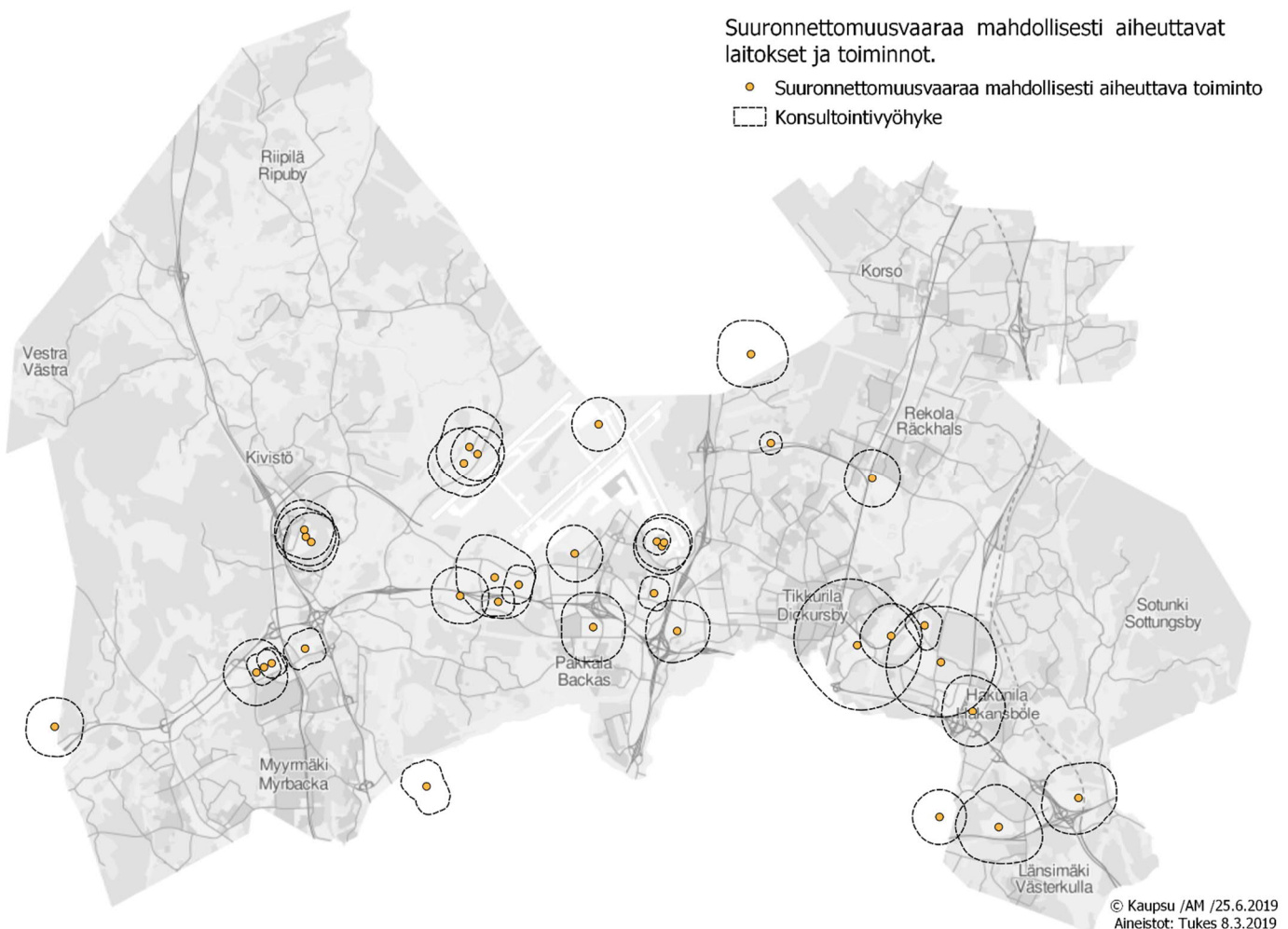
Ympäristöriskejä mahdollisesti aiheuttavien
toimintojen vaikutustenarviointi

Vantaan kaupunki/ Kaupsu/ YK 13.11.2019

Teollisuuslaitosten ja muiden ympäristöhäiriötä tuottavien toimintojen tyypillisimpiä ympäristöhäiriötä ovat esimerkiksi melu ja pöly, erilaisten prosessien päästöt ilmaan ja veteen sekä erilaiset hajupäästöt. Myös esimerkiksi raskas liikenne saattaa aiheuttaa välillisiä ympäristöhäiriötä. Ympäristöhäiriötä ja kemikaaliriskejä aiheuttavaa toimintaa ohjataan etupäässä kemikaalien käyttöä ja varastointia koskevilla lainsäädännöillä sekä ympäristösuojelulainsäädännöllä.

Kemikaali- ja turvallisuusvirasto Tukes on määritellyt joillekin tuotantolaitoksille ja varastoille konsultointivöhykkeet, joiden sisällä maankäytönsuunnitteluun on kiinnitettävä erityistä huomioita mahdollisiin ympäristöriskeihin ja suuronnettomuusvaarojen torjuntaan. Nämä ns. konsultointivöhykkeet on muodostettu yleisesti tiedossa olevien, eri riskejä koskevien arvioiden perusteella, joten niitä ei voida suoraan käyttää suojaetäisyyksinä tuotantolaitosten ja herkkien toimintojen välillä.

Kemikaali- ja turvallisuusvirasto Tukes on määritellyt, että Vantaalla sijaitsee mahdollisesti suuronnettomuusvaaraa ja ympäristöriskejä aiheuttavia kohteita 31 kappaletta. Näistä 20 on ympäristölupalaitoksia, 3 nestekaasulaitoksia, 7 toimintaperiaatelaitoksia ja 1 turvallisuusselvityslaitos. Lisäksi Tuusulan, Helsingin ja Espoon puolella sijaitsee yhteensä 4 ympäristölupalaitosta, joiden konsultointivöhykkeet ulottuvat Vantaan puolelle. Vantaan kaupungin alueella sijaitsevien laitosten konsultointivöhykkeiden laajuus vaihtelee 200m-1000m välillä. Konsultointivöhyke mitataan tehdasalueen tai tontin rajasta. (Kartta 1; taulukko 1. Tilanne 8.3.2019.)

Kartta 1)Ympäristöriskejä mahdollisesti aiheuttavat toiminnot ja niiden konsultointivöhykkeet Vantaalla. (Tukes, tilanne 8.3.2019.)

Vantaan Yleiskaavassa 2020 ei ole suunniteltu Vantaalle uusia, merkittävää vaaraa aiheuttavia toimintoja. Valtaosa yleiskaavan ympäristöriskejä mahdollisesti aiheuttavista toiminnoista sijoittuvat yleiskaavan 2020 työpaikka-alueille. Kuitenkin yleiskaavan mukainen kaupunkirakenteen tiivistäminen, täydentäminen ja etenkin entisten työpaikka-alueiden muuttaminen asumisen alueiksi saattaa kuitenkin lisätä painetta sijoittaa uutta rakentamista nykyisten vaaraa aiheuttavien kohteiden konsultaatiovyöhykkeiden sisälle.

Vaikutustenarvioinnissa arvioitiin Tukesin määritelmän mukaisten (tilanne 8.3.2019) suuronnettomuutta ja ympäristöriskejä mahdollisesti aiheuttavien toimintojen konsultointivyöhykkeille sijoittuvan asukkaiden määrän muutosta vertaamalla nykytilannetta sekä voimassaolevan yleiskaavan maankäyttöalueita yleiskaavaan 2020. Tavoitteena oli tunnistaa konsultointivyöhykkeiden sisällä eniten muuttuvat alueet, joiden jatkosuunnittelussa tulee erityisesti huomioida konsultaatiovyöhykkeiden vaikutus.

Yleiskaavassa 2020 suurimpia kaupunkirakenteellisia muutoksia kohdistuu Aviapoliksen keskusta-alueelle, Vantaan ratikan reitin varteen, sekä Vaaralaan. Esimerkiksi Hakkilan ja Vaaralan alueella on muutettu voimassa oleva yleiskaavan teollisuus- ja varastoalueita Tiiviiksi asuntoalueiksi (A) ja asumiseen muuntuviksi työpaikka-alueiksi (A/TP). Aviapoliksessa on vuorostaan laajasti muutettu voimassa olevan yleiskaavan työpaikka-alueita asumisen alueiksi Aviapoliksen kaavarungon mukaisesti. Lisäksi Kivistön ja Martinlaakson asumisen alueiden tiivistyminen konsultaatiovyöhykkeille voi aiheuttaa lisäselvitystarpeita tarkemmassa suunnittelussa. Näillä alueilla onnettomuusvaaraa aiheuttavien toimintojen arvellaan siirtyvän muualle, poistuvan maankäytön muutosten tieltä tai niiden toiminnan ei olla arvioitu aiheuttavan haittaa ympäröivälle maankäytölle. Maankäytön tiivistäminen ja muuttunut ympäristö saattaa rajoittaa nykyisten ympäristöhaittaa tai vaaraa aiheuttavien toimintojen laajentamista, toiminnan muuttamista, toimintaan kuuluvien aineiden kuljetusta tai ympäristöluvan uusimista.

Koko kaupunkia koskeva yleiskaava on yleispiirteinen, pitkän ajan suunnitelma, jolloin yksityiskohtainen häiriöitä tai riskejä aiheuttavien kohteiden selvittäminen ja arviointi on mahdollista tehdä tarkemman tason jatkosuunnittelussa. Yleiskaavanehdotuksen yleismääräyksiin ehdotetaan lisättävän määräys jossa "Suuronnettomuusvaarallisten kohteiden mahdolliset riskit tulee jatkosuunnittelussa selvittää ja huomioida riittävästi".

Jatkosuunnittelussa, kuten osayleiskaavoissa tai asemakaavojen yhteydessä, tuleekin selvittää yksityiskohtaisemmin mm. toimintojen ympäristövaikutukset ja riskit sekä varmistaa riittävät suojaetäisyydet toimintojen ja herkkien kohteiden välillä. Pelastusviranomiasilta sekä Tukesilta on lisäksi pyydettävä lausunnot suunnitelmista. Kaavan valmisteluvaiheessa on järjestettävä myös viranomaisneuvotteluja. Suuronnettomuuksia ja ympäristöriskejä mahdollisesti aiheuttavien toimintojen vaikutuksia ja sijoittumista tiivistävässä kaupunkiympäristössä on aikaisemmin selvitetty mm. Aviapoliksen kaavarungon yhteydessä, jossa selvitettiin koko alueen toimintojen onnettomuusriskien eri ulottuvuuksia ja vaikutuksia Aviapoliksen alueella sekä tarkasteltiin miten nykyiset toiminnot sekä tuleva maankäyttö alueella voidaan sovittaa yhteen selvittämällä, mille etäisyyksille ja millä edellytyksillä erilaiset toiminnot voivat sijoittua vaaraa aiheuttavien toimintojen lähelle (Gaia 1.6.2015).

Lähteet:

Tukes, laitosluettelo, konsultointivyöhykkeet (Tilanne 06.05.2018).

Vaarallisia kemikaaleja käsittelevien ja/tai varastoivien laitosten onnettomuuksien vaikutusten arviointi kaavoituksen näkökulmasta Veromiehen ja Pakkalan alueella (Gaia 1.6.2015).